

Påstått konkurrensproblem – Swedavias beslut att flytta trafiken på Arlanda till terminal 5 på grund av coronapandemin

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Klagomålet till Konkurrensverket

Konkurrensverket tog den 5 augusti 2020 emot ett klagomål från Menzies Aviation (Sverige) AB (Menzies). Menzies yrkar att Konkurrensverket i enlighet med 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579), KL, och artikel 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska besluta att Swedavia AB (Swedavia) omedelbart avbryter omallokeringen av flygbolag från Terminal 2 till Terminal 5 på Arlanda, att Swedavia kompenserar Menzies med ett belopp som motsvarar den kostnadsökning som omplaceringen inneburit för Menzies och att beslutet förenas med en avgift om 25 miljoner kr. Menzies yrkar även att beslutet ska gälla intermistiskt enligt 3 kap. 3 § KL.

Menzies har i klagomålet samt vid det möte som hållits mellan Menzies och Konkurrensverket den 13 augusti anfört bl.a. följande. Covid-19 slog till mot svenskt flyg den 15 mars 2020, då flygbolagen drog ner på sina volymer. Den 26 mars 2020 flyttade Swedavia all sin verksamhet på Arlanda från Terminal 2, 3, och 4 till Terminal 5. Informationen om detta gavs två dagar innan, den 24 mars 2020. Flytten har påtvingats Menzies eftersom deras kunders verksamhet har flyttats. Menzies har tidigare haft mindre än en fjärdedel av sin verksamhet på terminal 5 vilket resulterat i att deras personal tillbringar mycket tid med att förflytta sig mellan terminalerna, något som innebär en merkostnad för Menzies. Kostnaderna kan också förväntas öka i samband med att flygtrafiken på Terminal 5 tilltar. Menzies hamnar därmed i en försämrad position i förhållande till sina närmaste konkurrenter, som redan har sin verksamhet vid Terminal 5 eller närliggande Terminal 4. Menzies har varit flexibla och har samarbetat eftersom de förstår orsakerna till flytten och de flyttade sin verksamhet inom den givna tidsramen.

Effekten av flytten är dock att Menzies kostnader har ökat vilket de vill ha skälig ersättning för.

Menzies anser att den relevanta produktmarknaden utgörs av tillhandahållandet av infrastruktur som är nödvändig för att Menzies ska kunna bedriva sin verksamhet, t.ex. lounger och tillgång till system för bagagehantering. Relevant geografisk marknad är enligt Menzies Arlanda och Landvetter. Menzies anser att det är uppenbart att Swedavia har en dominant position på den relevanta marknaden då de har ett monopol vad gäller möjligheten att fastställa villkoren för att få tillgång till nödvändig infrastruktur, nödvändiga utrymmen och lounger på Arlanda och Landvetter, för vilket Menzies betalar marktjänstavgift och hyra, samt att Swedavia därmed är en nödvändig medkontrahent för Menzies.

Det påstådda missbruket består av att Swedavia vägrar att kompensera Menzies för deras ökade kostnader i samband med omplaceringen. Menzies har även specificerat dessa kostnader i det klagomål som lämnats in till Konkurrensverket. Menzies anser att det innebär att olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner varigenom Menzies får en konkurrensnackdel, jfr. 2 kap. 7 § 3 p. KL, och Menzies anser inte att det finns objektiva godtagbara grunder för Swedavias agerande. Menzies ifrågasätter inte att Swedavia har rätt att göra förändringar i sin verksamhet för att tillgodose sina egna intressen och hantera den oväntade situation som uppstått med anledning av Covid-19 för att säkerställa en effektiv användning av infrastrukturen på Arlanda. Swedavia har dock en skyldighet att behandla marktjänstleverantörerna på ett likvärdigt sätt och detta kan endast uppnås genom att omplaceringen sker på ett sätt som är kostnadsneutralt för Menzies, vilket hittills inte har skett även om vissa eftergifter har gjorts. Menzies anser även att Swedavias agerande innebär en överträdelse av 2 kap. 7 § 4 p. KL. Överträdelsen medför att Menzies tvingas bort från marknaden om inte Konkurrensverket ingriper eller omallokeringen avbryts och trafiken återallokeras till Terminal 2.

Swedavias svar

Swedavia bestrider Menzies påstående att omallokeringen av trafik från Terminal 2 till Terminal 5 på Arlanda och det sätt på vilket denna skett skulle utgöra ett missbruk av dominerande ställning, samt hemställer om att Konkurrensverket avslår Menzies begäran om ett interimistiskt beslut och avskriver ärendet.

Swedavia anser inte att agerandet innebär att olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner varigenom vissa handelspartner får en konkurrensnackdel på så sätt som avses i 2 kap. 7 § KL respektive artikel 102 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Swedavia har inte heller påtvingat Menzies oskäliga affärsvillkor. Swedavia bestrider även påståendet att det prima facie skulle föreligga sannolika skäl att Swedavia genom omallokeringen brutit mot konkurrenslagstiftningen. Menzies begäran om ett interimistiskt beslut ska således som angetts ovan under alla omständigheter avslås. Swedavia bestrider

också påståendet att deras agerande skulle ha orsakat Menzies skada i form av ökade kostnader på så sätt som Menzies gör gällande och anser slutligen att det rimligtvis inte kan vara en fråga för Konkurrensverket att avgöra om och hur några avtal mellan Swedavia och Menzies eventuellt ska jämkas.

Avseende flytten av flygbolagens verksamheter från terminaler 2, 3 och 4 till terminal 5 uppger Swedavia bl.a. att det har skett en 98-procentig nedgång i flygtrafiken till och från Arlanda till följd av Covid-19 och att huvudskälet till konsolideringen av flygtrafiken till terminal 5 varit att skapa förutsättningar för Swedavia och andra aktörer på flygplatsen att kunna konsolidera och effektivisera sina verksamheter i en och samma terminal. Ett annat viktigt skäl var att kunna fortsätta att erbjuda Arlandas resenärer åtminstone ett begränsat utbud av restauranger, butiker och tjänster. Dialoger med flygplatsens aktörer och verksamhetsutövare inleddes ca. två veckor innan den första omallokeringen genomfördes och dessa dialoger innefattade även Menzies. Trots den ansträngda ekonomiska situationen har Swedavia erbjudit flera avtalseftergifter. Swedavia har kommit in till Konkurrensverket med en specificering av dessa eftergifter samt det värde som de uppgår till.

Skälen för beslutet

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om den fråga som anmäls ska granskas närmare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket in förfarandets förmåga att skada konkurrensen och konsumenterna, hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande, om Konkurrensverket är den aktör som är bäst lämpad att agera och om Konkurrensverket har förutsättningar att effektivt utreda och ingripa mot problemet. Skada för konkurrensen och konsumenterna är den prioriteringsfaktor som väger tyngst när Konkurrensverket fattar ett prioriteringsbeslut.

Mot bakgrund av vad som hittills framkommit bedömer Konkurrensverket att det inte finns tillräckliga indikationer på att det påtalade förfarandet skadar konkurrensen och konsumenterna för att prioritera en fördjupad utredning. Ärendet ska därför skrivas av.

Med hänsyn till att ärendet skrivs av finns det inte skäl att ta ställning till Menzies yrkande om interimistiskt ingripande.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Hur ni kan gå vidare

Konkurrensverkets beslut att inte utreda det påtalade konkurrensproblemet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet och/eller verksamheten kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 2 § eller 3 kap. 32 § KL.

Särskild talan om förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § KL eller missbruk av dominerande ställning enligt 2 kap. 7 § KL (eller enligt artikel 101 respektive 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Subsidiär talan om förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet enligt 3 kap. 27 § KL väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av funktionsansvarige Martin Bäckström. Föredragande har varit Alexander Albrecht.

Beslutet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Martin Bäckström

Alexander Albrecht

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.